

Yttrande

Datum	Processnummer	Diarienummer
2022-02-22	3.1.2	6203/2021
		Ert diarienummer
		UD2021/17423

Regeringskansliet
Utrikesdepartementet

ud.hi.remiss@gov.se

Yttrande över utkast till lagrådsremiss ”Anpassningar till EU:s marknadskontrollförordning del 2”

Boverkets ställningstagande och synpunkter

Boverket tillstyrker utkastets förslag, men lämnar följande synpunkter.

Avsnitt 1.17 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)
Boverket önskar ett förtydligande av att 8 kap. 21 § 2 och 11 kap. 26 b § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, även ska avse de föreskrifter som meddelats i anslutning till direktiv 2014/33/EU (hissdirektivet)¹.

Boverket finner att de införda befogenheterna 11 kap. 26 a § PBL till viss del sammanfaller med de som ges genom 11 kap. 8 § samma lag.

Vidare önskar Boverket en bestämmelse, likt den i 11 kap. 37 § PBL, om att mark- och miljödomstol är tillämpligt forum för överklagande av beslut i myndighetens tillsynsändan.

Motivering

Boverket välkomnar lagförslaget som medför att tillsyn av såväl harmoniserade som icke-harmoniserade byggprodukter kommer att hanteras i samma lagstiftning. Boverket finner dock det önskvärt med vissa förtydligande åtgärder för att säkerställa att myndigheten bereds de befogenheter som krävs för att kunna bedriva en effektiv och rättssäker marknadskontroll.

8 kap. 21 § 2 PBL

Boverket har noterat en brist i PBL:s reglering avseende marknadskontroll av hissar och säkerhetskomponenter till hissar. Prop. 2012/13:93 påvisar en av lagstiftaren avsedd tanke om att inkludera hissar och säkerhetskomponenter till

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/33/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om hissar och säkerhetskomponenter till hissar.

hissar i regleringen i 8 kap. 21 § PBL. Den nuvarande regleringen anger emellertid enbart förordning (EU) nr 305/2011 (byggproduktförordningen)² och förordning (EU) 2016/424 (linbaneförordningen)³. Detta i sig medför att 8 kap. 21 § 3 PBL får tillämpas för hissar och säkerhetskomponenter till hissar. Paragrafen hänvisar till 16 kap. 6 § första stycket 2 PBL, som i sin tur hänvisar åter till 8 kap. 21 § 3 PBL. Det blir på så vis ett cirkelresonemang och en rundgång i lagstiftningen, vilket medför att Boverket till viss del förhindras att kontrollera korrekt märkning av hissar och säkerhetskomponenter till hissar.

Boverket efterfrågar ett förtydligande i lagstiftningen som medför att de befogenheter som medföljer EU:s marknadskontrollförordning även gäller för hissar och säkerhetskomponenter till hissar.

11 kap. 26 a § PBL

Boverket har inget att erinra mot förslaget men anmärker att befogenheterna i 11 kap. 26 a § PBL till viss del sammanfaller med de befogenheter som ges genom 11 kap. 8 § första stycket 3 PBL. Lydelsen i det sistnämnda lagrummet undantar dock bostäder, vilket medför att Boverkets befogenheter särskiljs mot de som getts till andra marknadskontrollmyndigheter.

Boverket finner inget större behov av att beredas tillträde till bostäder när det avser marknadskontroll av delsystem eller säkerhetskomponenter till linbaneanläggningar eller andra byggprodukter som inte avser hissar⁴. Antalet aktörer som tillhandahåller sådana produkter via privata bostäder bedöms vara av försumbar storlek. Boverket bedömer därutöver att lex specialis medför att marknadskontrollförordningens lydelse får företräde framför 11 kap. 8 § PBL. Enbart icke-harmoniserade produktgrupper torde därför omfattas av begränsningen som medförs av 11 kap. 8 § PBL.

Boverket ser ett behov av att beredas tillträde till bostäder när det avser hissar och dess krav enligt hissdirektivet. Detta avser speciellt för det fall att lydelsen i 11 kap. 26 b § PBL inte ändras enligt nedanstående avsnitt. Om Boverket inte bereds tillträde till bostäder minskas möjligheten för tillsyn, eftersom det medför att myndigheten endast kan utföra dokumentationskontroll av hissar. Myndigheten förhindras således att utföra fysisk tillsyn i bostäder, vilket kan medföra att brister i hissars fysiska form kan förbises.

11 kap. 26 b § PBL

Boverket har inget att erinra mot förslaget i sig. Boverket anmärker dock att den föreslagna lydelsen utelämnar möjligheten att besluta om förelägganden i

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EG.

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/424 av den 9 mars 2016 om linbaneanläggningar och om upphävande av direktiv 2000/9/EG.

⁴ I PBL inkluderas hissar i begreppet ”byggprodukter”.

marknadskontrollärenden som avser hissar och säkerhetskomponenter till hissar.

Den föreslagna lydelsen omnämner enbart byggproduktförordningen, linbaneförordningen och föreskrifter meddelade med stöd av 16 kap. 6 § första stycket 2 PBL. Regleringen i 16 kap. 6 § första stycket 2 PBL avser dock enbart märkning av byggprodukter enligt 8 kap. 21 § 3 PBL. Detta medför att Boverket är förhindrad att med stöd av 11 kap. 26 b § PBL besluta om föreläggande för hissar och säkerhetskomponenter till hissar som inte uppfyller kraven i hissdirektivet eller de föreskrifter som meddelats i anslutning till direktivet.

Myndigheten har en möjlighet att besluta om föreläggande eller förbud för produkter som inte omfattas av byggproduktförordningen eller linbaneförordningen enligt 11 kap. 25 § PBL. Lagrummet i sig är dock förbehållet för produkter som inte är harmoniserade, och syftar till att säkerställa att enbart lämpliga produkter får säljas i Sverige, jfr 8 kap. 20 § andra stycket PBL. En extensiv tolkning av lagrummet skulle dock kunna inrymma beslut om föreläggande avseende hissar och säkerhetskomponenter som inte är lämpliga enligt 8 kap. 19 § PBL. Detta innebär att myndighetens befogenheter att besluta om föreläggande eller begränsande åtgärder vid marknadskontroll av hissar inskränks till att enbart omfatta lämplighetsbestämmelsen i 8 kap. 19 § PBL. Myndighetens möjligheter att ingripa mot avvikelser utöver produkternas lämplighet är således begränsad.

För att Boverket ska kunna bedriva en effektiv marknadskontroll av hissar och säkerhetskomponenter till hissar behöver ett förtydligande införas i 11 kap. 26 b § PBL som medför att även de säkerhetskrav som fastställs i hissdirektivet, och de föreskrifter som meddelats i anslutning därtill, omfattas.

11 kap. 37 § PBL

Forumregler för viten meddelade i anslutning till marknadskontroll anges i 11 kap. 37 § PBL. Boverket finner det dock önskvärt med en forumregel för överklagande av de beslut som myndigheten fattar i anslutning till tillsyn och/eller marknadskontroll. En sådan bestämmelse saknas i dagens reglering, även om viss ledning kan tas från 1 kap. 3 § lag (2010:921) om mark- och miljödomstolar. Genom att införa en tydlig hänvisning likt den i 11 kap. 37 § PBL skulle det förtydliga för såväl det enskilda som det offentliga om vilket forum som är tillämpligt för myndighetens överklagade beslut i marknadskontrollärenden, vilket i sin tur skulle främja rättssäkerheten genom en större förutsägbarhet i systemet.

I detta ärende har generaldirektör Anders Sjelvgren beslutat och signerat beslutet elektroniskt. Föredragande har varit jurist Elin Mattsson. I den slutliga handläggningen har också rättschef Yvonne Svensson och enhetschef Cecilia Ljungberg deltagit.

Anders Sjelvgren
generaldirektör

Elin Mattsson
jurist

Kopia till:
ud.registrator@regeringskansliet.se
lars.arell@regeringskansliet.se